

utnilo. Ko se je razdenilo dne 12. marca, velikega Szegedina ni bilo več!

Nesreča je stresla ves magjarski narod, vso Ogersko, celo cesarstvo. Povsod pobirajo za onesrečene Szegedinčane, svitli cesar so se sami podali tje in darovali 50.000 fl. Vsa škoda se ceni na 25 milijonov! Več kakor 100 pokopičev pa mrliče zakopava v hladno zemljo!

Kaj imamo storiti za prejem svetoletnih odpustkov.

(Posneto iz pastirskega lista.)

Pogoji zadobljenja odpustkov sv. leta so po zaukazu sv. Očeta naslednji. 1. Prebivalci Rimskega mesta in romarji, ki tje potujejo, naj 2krat v času med letošnjo prvo postno (2. marca) in binkoštno nedeljo (1. junija) obiščejo 3 glavne cerkve, namreč: cerkev sv. Janeza v Lateranu, cerkev sv. Petra, in cerkev Matere božje, imenovane Maria Maggiore, ter naj tamkaj nekoliko časa pobožno molijo v ta namen: da bi usmiljeni Bog povzdignil in po vsem svetu razširil slavo katoliške Cerkve in apostolskega sedeža, da bi zatrl vse krivovere in k spreobrnjenju pripeljal vse grešnike, in da bi krščanskim oblastnikom zastopnost, krščanskim ljudstvom pa mir in edinost podelil. V svojo molitev naj sklenejo še tudi vse posebne namene sv. Očeta. Vrh tega se morajo v omenjenem času enkrat pri postnih jedih postiti (to je, se tisti den le enkrat do sitnega najesti). Izvoliti pa si morajo tak den, kedar post in zdržanje od mesnih jedi že itak ni zapovedano. Nadalje morajo enkrat v tem času zakramente sv. pokore in sv. Rešnjega telesa vredno, to je s skesananim srcem in istinitim sklepom resničnega poboljšanja prejeti. In slednjič še morajo vsak po svoji zmoglosti kolikor toliko milošnje razdeliti ali za uboge, ali za kak drugi pobožni namen. 2. Zastran vernikov zvnaj Rima, in med te spadamo mi, velja tudi vse to, kar je bilo zdaj o molitvi, postu in milošnji rečeno, le zastran obiskavanja cerkev jim naročajo sv. Oče to-le: V onih mestih, trgih in tudi v takih farah, kjer so 3 cerkve, bodo verniki, kakor bodo škof ali ž. Njih dovoljenjem domači dušni pastirji zaukazali, te 3 cerkve 2krat, — kjer ste le 2 cerkvi, ti 2 cerkvi 3krat; in kjer je 1 edina cerkev, to cerkev 6krat v zgorej omenjenem času (to je: med prvo postno in binkoštno nedeljo) in po zgoraj razloženem namenu obiskali. Ob enem izrečejo sv. Oče, da se zamorejo odpustki sv. leta v duhu priprošni e tudi za duše v vicah darovati. 3. Škofi imajo oblast vsem pobožnim družbam, bratovščinam in zavodom, ki bodo imenovane cerkve v procesijah obiskovali, število cerkvenih obiskovanj zmanjšati. 4. Tisti, ki se po morju vozijo ali po suhem potujejo, zamorejo odpustke sv. leta zadobiti, če, kakor hitro domu pridejo, ali se na katerem drugem kraju za

nekaj časa ustanovijo, škofovsko ali farno cerkev tistega kraja 6krat obiščejo in druge že omenjene pogoje dopolnijo. 5. Menihom in nunam po samostanih z ostrim zaporom živčim; — jetnikom po ječah; — sploh vsem, kateri zavolj bolezni ali drugih veljavnih vzrokov enega ali drugega dobrega dela opravljati, n. pr. v cerkev hoditi ali se postiti ali milošnje dajati, ne morejo, smejo spovedniki druga dobra in spokorna dela naložiti in, ako je treba, tudi čas za pridobljenje odpustkov podaljšati. Le sv. spoved in sv. obhajilo morajo vsi brez razločka opraviti. Edinim otrokom, kateri za prvo sv. obhajilo še niso dosti podučeni, zamorejo spovedniki obhajilo spregledati. 6. Tudi dovolijo sv. Oče brez razločka vsem vernikom svetovnega, duhovnega in redovnega stanu, da si smejo, kar spoved za odpustke sv. leta zadeva, izvoliti katerega koli spovednika svetno-duhovnega ali redovnega stanu, da je le od svojega škofa za spovedovanje potrjen. Isto dovoljenje imajo tudi nune, novicinke in druge osebe pod samostanskim zaporom živčee, z ednim pogojem, da mora od njih izvoljeni spovednik že prej biti od škofa potrjen za spovedovanje samostanskih oseb ženskega spola. 7. Slednjič imajo vsi, od škofov potrjeni, spovedniki za čas sv. leta od sv. Očeta najobširnejšo oblast, odvezati od vseh grehov in na nje postavljenih cerkvenih kazni, zastopi se, da mora biti grešnik odveze vreden, in da se mu še posebej naroči, kar v posebnih okoliščinah tirjajo cerkvene postave. Ktere cerkve pa se naj obiskujejo, to zamorejo čč. gg. župniki sami določiti, kakor tudi procesije napovedati, kder bo to kazalo!

Post se zamore opraviti tudi v postnem času, izvzemši dneve, ob katerih je meso jesti uže prepovedano; velikonočna spoved pa ne velja za jubilejsko. Odpustki jubilejski se zamorejo večkrat zadobiti; treba je le pogoje predpisane večkrat opraviti.

Gospodarske stvari.

Štajersko vinogradarstvo ali vinorejstvo.

II. Na vprašanje: kako pomagati vinogradarjem, da bi leži vino v denar spravljali, odgovoril je zdravnik g. Schauer kratko to-le: „vlada se mora poprositi, naj na tuje vino naloži toliko colnino, da ga ne bo lahko k nam vvažati mogoče, dalje pa naj poskrbi za postavbo, ki bo ponarejevalcem vina do živega prišla in kaženje božjega daru zabranila ali vsaj precej ustavila.“ Zdravnik je tukaj gotovo pravo zadel, posebno zastran tako zvanega „umetnega vina“ (Kunstwein). O tej reči je za njim obširneje govoril č. g. Probošt, župnik v Ernauzu. Vrli mož je rekel: „težavno, drago in nimam ali nevihtam hudo na poškodovanje postavljeno je na Štajerskem pridelovanje vina. Vrh tega zadevlje vino dvojna dača. Prvič mora vino-

gradar odrajtavati gruntno dačo od vinograda; drugič pa še krčmar plačevati užitnino ali „dac“. Tem bolj mu je želeli, da najde vinogradar hitrih in dobrih kupcev. Ali ravno teh ne najde. Tuje vino, potem ogersko in hrvatsko, mu odteguje kupcev in gubi ceno. Vendar najbolj mu škoduje ponarejeno ali umetno narejeno vino (Kunstwein). Največ takega vina naredijo krčmarji po velikih mestih, ki imajo, kakor Gradec, več kakor 20.000 prebivalcev. V takih mestih namreč se pobere „dac“ od vsakega bokala vina, preden sme v mesto. Tukaj pa sedaj krčmarji vnemar lahko vino pomnožujejo ali si ga na umetni način sami delajo, kakor hočejo, to pa na znatno škodo vinogradarjem. Kajti krčmarju v njegovej kleti se ni bati ne zime, ne slane, ne toče, ne druge nobene nesreče, ki zunaj vinogradarja celo leto straši. Dalje mu ni treba plačevati gruntne dače in še naposled uide užitnini ali „dacu“. Tako se bogati na škodo drugim krčmarjem, na škodo vinogradarjem, in konečno na velik kvar vsemu vinorejstvu, ker ponarejeno vino kakor pravo vino toči in tako vinopivce ne samo goljufa, ampak jim tudi na zdravju škodi in od vinopitja odvrača. Vsled tega ljudje po mestih vina čedalje manj popijejo. Bogatejši pijejo pivo ali „bir“, ubožniši pa šlevajo „šnops“. Uže iz tega je razvidno, kako opravičena je tirjatev vinogradarjev, da jih vlada zoper umetno narejanje vina brani. Treba je vsaj take postave, katera bi vsakega krčmarja prisilila na steklenicah ali na kak drug primeren način gostom povedati, kako vino toči: pravo (naturno) ali umetno vino. Do sedaj se je državni zbor branil tako postavo skleniti. Poslanci so se izgovarjali rekoč: da se ne da do pike zvesto povedati, kaj je umetno vino, pa tudi ne trdno določiti, kje je meja med naravnim in umetnim vinom, kje preneha pravo, kje začne umetno vino. Vendar to so jalovi izgovori. Tekočina vinu podobna, pa brez grozdja pripravljena, ni pravo vino, ampak umetno vino. Dalje tekočina vinu podobna pa le deloma iz grozdja pripravljena, tako, da se je njej drugih tvarin pridjalo v ta namen, da bi se mogoče veliko sodov napolnilo, ni pravo vino, ampak je umetno vino. Zato tudi „galizirano“ [t. j. če se je prekislemu moštu vode prililo in „grozdnega cukra“ kupilo in pri-mešalo], potem „petijotizirano“ [t. j. če se je na sprešane tropine vode nalilo in „grozdnega cukra“ pridjalo, kar je prava čorba — nemški: Pantesch, okoli Maribora: pikola —] vino, ni pravo, naturno vino, ampak ponarejeno, prav umetno vino. Kdor tako tekočino vendar kot pravo vino toči in prodava, ta je pravi slepar in goljuf. Celo drugače pa je tam, kder se vinu dodajajo reči, ki ga ne pomnožujejo, ampak le njegovo čistost, barvo, okus, moč izboljšujejo. To se ne graja in se tudi ne more, dokler se ne rabijo take reči, ki bi bile škodljive, kar je po obstoječih postavah itak uže dovolj ostro prepovedano. Tukaj nam ni treba nove postave, ampak želeli je, da gosposka bolje

pazi na spolnovanje ovih postav. Pač pa nam je treba postave zoper ljudi, ki vino na umetni način celo brez grozdja delajo, ali iz grozdja ali iz vina vinsko tekočino v ogromnej meri pomnožujejo in njo potem kot pravo vino prodavajo, kar se najpogosteje po trgih in mestih godi. Nekdo je kupil štrtinjak izvrstne kapljice Pekerske pod Pohorjem za 100 fl. tedaj za $4\frac{1}{2}$ kr. $\frac{1}{4}$ litra. Ko bi jo bil v mesencu iztočil po 12 kr. za $\frac{1}{4}$ liter, tako bi bil zrešil 324 fl. Lehko bi šel po drugi štrtinjak in v letu raztočil 12 štrtinjakov ter prejel lepih 3740 fl., med tem ko bi ga vino bilo samo 1200 gold. Ali novošegni krčmar ni hotel tako po starej poštenej navadi ravnati. Marveč je kupil 3 štrtinjake omenjene dobre kapljice za 300 fl. njo prepeljal v svojo klet in iz nje napravil 12 štrtinjakov „umetnega vina“, ki ga je tudi točil po 12 kr. $\frac{1}{4}$ litra pa tako ljudi opeharil najmanj za 2768 gold. Res je, nepošteni krčmar je polagoma pivce splasil, goste zgubil, ali tudi Pekerskemu vinu je dobro ime pokazil in vinogradarjem kupce vzel. Največja škoda zadela je tukaj za goljufanimi vinopivci — vinogradarje, davkeplačilce. Zato je treba postave, ki bo z ostro kaznijo krčmarje silila pivcem povedati, ali na steklenicah zaznamovati, kako vino točijo, pravo ali umetno, in dalje, da bodo narejalci umetnega vina prisiljeni od svoje umetnosti dačo plačevati, kakor jo mora vinogradni posestnik od vinograda odrajtavati. Poslušalci so dali č. g. župniku prav, skleniti prihodnjemu državnemu zboru prošnjo doposlati, naj ta omenjeno postavo na korist sedaj goljufanim vinopivcem in hasek poškodovanim vinogradarjem sklene!

Pogovori o povzdigi živinorejstva so se letos do sedaj vršili pri sv. Lenartu v Slov. goricah, Mahrenbergu, Slov. Gradcu in Slov. Bistrici. Nadaljevali se bodo 21. marca v Slatini, 22. v Konjicah, 24. v Celju, 26. na Vranskem, 27. v Trbovljah, 28. v Sevnici, 29. v Kozjem in 31. v Brežicah. Deželni živinozdravnik g. dr. Klingan potuje in Slovencem razlaga umno živinorejstvo — nemški, ker slovenski ne zna. S kolikim uspehom, to si lahko bralci sami domislijo!

Seme kanadskega ovsa, ranega in poznega krompirja, prodaja grajščina Unterlichtenwald pri Sevnici, seme kuruze, znamenite: Pignoletto in Cinquantino, grajščina Thurnisch pri Ptuj, 1 novi cent velja na železniško postajo (Pettau) postavljen 7 fl. —

Dober pomoček zoper uši pri živini: v loncu ali piskru se med vodo saje dobro vmešajo, in s mešanico ušiva žival dobro spira!

Nov in velik konjski sejem bo znanprej v Celovcu na Koroškem vsak prvi delavnik vsakega mesenca; če je takrat praznik, pa den poprej!

Sejmovi na Štajerskem. 27. marca Podplat; 29. marca sv. gora pri Podsredi; 31. marca Wet-

manstetten, Loče, sv. Križ na Murskem polju, Ruše, Sevnica na Savi, št. Ilj pri Šoštanjju.

Sejmovi na Koroškem. 24. marca Grebinje, Pliberk; 26. marca Milstadt; 27. marca Velikovec; 31. marca Ukva.

Dopisi.

Od sv. Križa na Murskem polju. (Nemaren pismonoša — klobučar). Vsako sredo in soboto prihaja iz Ljutomera naš pismonoša po svojem krstnem imenu „Andrašek“ zvan. Pri raznašanju pisem je pa močno vnemaren. Neka šivilja je gotovo znala, da pismo od njene rodbine vsaki čas priti mora. Ker ga pa le ni hotlo od nikod biti, šla je Andraška prašat. Ali ta njej veli, da o nobenem takem pismu nič nevé. Sedaj se poda ženska 7 ur daleč na pot k svojej rodbini. Tu poižvé, da je pismo uže pred 10. dnevi bilo odposlano. Nevoljna šivilja se obrne domov in gre naravnost nad Andraška in mu se pogrozi, da bo dala pismo poiskati, če ga njej takoj ne izroči. „Eh, kako pa boš ga dala poiskati, če pa ni bilo dano na „recepis“, se zareži Andrašek, segne v neko miznico, izvleče pismo in ga njej da! To pa ni nič novega pri tem človeku. Čemu naročiš, naj bi kaj v Ljutomeru poižvedel, ti prinese precej glasen odgovor: „neje tak, pa ne tak, tak je. Neje toti, pa ne tisti, ovi je. Tak nede, pa tak tidi nede, vem kak bode.“ Andrašek je uže star ptiček, poboljšal se bo težko kedaj. — Lani smo dobili klobučarja, ki se je potem kmalu oženil. Ali zavolj skorajšnjega razpora, večnega kreganja — ropotalo je včasih po hramu, kakor ovo leto pri Plevni — mu žena uide in od njega preseli. Sedaj mu je pa vendar začelo dolgočasiti se, posebno ker je stanovanje prostorno, kar je tudi sam rad hvalil rekoč: „tos is ajn fešer haus, hote fül cimer, „birtšoftarco“ pa moram imeti.“ In res dobi od nekdaj, česar si je želel. Ali o joj, kmalu se oglasi župan in zahteva domovinski list. To pa je tako udarilo, da je v 3 dneh „birtšoftarca“ nekam preminila, kakor kafra. Klobučar je rojen v Ljutomerskih goricah, stanuje sredi slovenskega ljudstva pa je vendar kazalo, veliko kakor telečja koža, izobesil nad dvermi: Thomas Kollarič, Hutmachermeister; človek bi skoro lahko bral „Kollariš“.

Iz Vuhreda. (Priden zdravnik) 10. marca je bil za našo okolico in sv. Vida, koja slednja večidel spada pod Vozeniško nadžupnijo, res den pravega veselja. V omenjenih okolicah so nalezljive osepnice strahovito razsajale. Ni je bilo skoro hiše, v koji bi ne bil ležal osepničar. V nekajih hišah jih je bilo po več. Nevarščina je bila tolika, da je bil e. kr. okrajni zdravnik iz Maribora pozvan, g. dr. A. Leonhard, ki je zavoljo svojega priljudnega, prijaznega vedenja obče znan. Dobrosrčni g. doktor obišče sleherno, celó najrevnišo in

skrito bajtico. Grozna revščina roditeljev osepničastih otročičev blagodušnemu g. doktorju v srce sega. A kako pomagati? Mila darežljivost našega svetlega cesarja Franca Jožefa je pač vesoljnemu svetu znana. Ni ga niti enega dneva, o katerem bi dobrotljiva roka Nja Veličanstva milih darov ne delila. Ta spomin osrči g. doktorja. Napravi ponižno prošnjo do svetlega cesarja, v koji živo popiše revščino, ter prav zaupno podpore prosi. Očetovsko srce svetlega cesarja se usmili, brez odloga pošljejo g. doktorju 500 fl., da jih nemudno med uboge v okolicah Vuhreda in sv. Vida razdeli. Kdo je bil tega uspeha bolj vesel, kakor g. doktor! Koj pridrdra po železnici v Vuhred, nakupi srajčice, kruha in ostalih potrebnih jedil, ter hiti s podpisanim župnikom in Vuhreškim občinskim predstojnikom, kakor milosrčni Samaritan, iz bajte v bajto. Oj bilo je rajsko veselje, v očeh revnih roditeljev osepničastih otročičev gledati solze pristrčne zahvale! In ko se je povsod obdarjenim povedalo, da so svitli cesar to podporo dati blagovolili, puhtela je marsiktera pristrčna molitev kot zlahтна dišava pred prestol trojedinega Gospoda Boga za časni in večni blagor svetlega cesarja in vse cesarske rodbine; kratko 10. den marca l. 1879. je z neizbrisljivimi pismenkami najponižniše zahvale vpisan v srcih Slovencev, bivajočih v okolicah Vuhreda in sv. Vida. Srečni podložniki, ki imajo tolikanj milega cesarja, ki jim niso le zapovednik, ampak tudi pravi oče. Med tem ko n. pr. pruski kralj ter nemški cesar, stari Viljelm, prepoveda vsaktero milo prošnjo za podporo, pa naš svitli cesar Franc Jožef neprenehoma svojim ubogim podložnikom milih darov delujejo. Bog nam ohrani našega predobrotljivega cesarja Franca Jožefa še mnogo — mnogo let! Bodi pa tudi č. g. doktorju pristrčna zahvala za ves trud!

Tomaž Mraz, župnik.

Od sv. Lovrenca v Slov. goricah. (Nemila smrt). Naznanjam ti dobrodelni „Gospodar“, da si zgubil večletnega naročnika g. Janeza Suhača gostilničarja, še le 38 let starega, po kratki pljučni bolezni. Kako je bil rajni pošten, obče spoštovan in zaslužen mož, dovolj nam je pričal sjajni pogreb v nedeljo 9. t. m. popoldne. Ne samo, da je rajnega spremljala polovica domačinov, šolarji kot načelnika šols. odbora, še mnogi znanci in prijatelji iz sosednih far so se udeležili rajnemu v čast, vdovi pa v tolažbo, za kar jim pristrčna hvala bodi! Čeravno je bil rajni kmečkega stanu, ter le ljudsko šolo pri sv. Andrašu v rojstnem kraju obiskaval, vendar je vsled dobrih hvalevrednih lastnosti v vojaškem stanu pri 5. bataljonu domačega polka Hartung dosegol čast in službo (feldvebelja) narednika. Posebno se je ondi odlikoval kakor prvi in najvešteji učitelj plavanja v gračkem a poznej v tržaškem kopališču. Tukaj na svojem posestvu se je skazal kot razumen poljedelec. Kjer je bilo potrebno in mogočno, tam